

ב"ה

מדריך הלכתי

פורים תשפ"ה

מבית
עלון **שונה הלכות**

MACHON-HALACHA.CO.IL

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

מדריך הלכות

פורים התשפ"ה

יום חמישי י"ג אדר, תענית אסתר

התענית

מעוברות ומניקות, חולים ומצטערים – ישאלו רב מורה הוראה האם להתענות.
ילדים/ות לפני גיל מצוות, אסור להם להתענות, ואף אין צורך לחנכם להתענות לשעות.

שחרית

בחזרת הש"ץ אומר הש"ץ "עננו" בין ברכת "גואל ישראל" ל"רפאנו".
אחרי נפילת אפים – "והוא רחום" לשני וחמישי עד "כי אין עוזר". סליחות לתענית אסתר (גם אם יש בבית הכנסת חתן או מילה, אומרים סליחות. אך החתן ובעלי הברית עצמם אינם אומרים סליחות). אבינו מלכנו הארוך. ואנחנו לא נדע. חצי קדיש. א-ל ארך אפים.

קריאת התורה

קוראים את הקריאה לתענית ציבור – "ויחל" – בתנאי שלפחות שלושה מהקהל מתענים. אם אין שלושה המתענים – יקראו בפרשת השבוע (כי תשא), כמו בכל שני וחמישי.

הכנה לקריאת המגילה

הקורא את המגילה, בין לעצמו בין לאחרים, צריך לחזור קודם לכן ולשנן היטב את הקריאה בכל פרטיה ודקדוקיה.

אגרא דתעניתא

נוהגים לתת צדקה ביום התענית, כעלות הסעודות שהיו אמורים לאכול היום אילולא היה זה תענית.

ומסמך גאולה בהמצב דאכתי עבדי אנו בגלות ובעקבתא דמשיחא לגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, אשר אז אזכרה מקדם פלאך - כימי צאתך מארץ מצרים - ויקיים אראנו נפלאות.

מכתב כללי לחג הפורים ה'תשל"ט,
נדפס ב'לקו"ש חט"ז ע' 629

יוצא לאור ע"י מכון הלכה חב"ד (ע"ר)

כתביה וליקוט: הרב לוי שפרינגער
עריכה: הרב יצחק איתן מזרחי
ניהול: הרב שניאור גורפינקל
הרב זלמן ברנשטיין
עיצוב ועימוד: מאיר קולטון

לתגובות: Publish@smslarav.co.il

© כל הזכויות שמורות למכון הלכה חב"ד

מוקדי ההלכה

סמס לרב - 055-7081737
קו לרב: 077-2251770

כל התורה על מסך אחד
machon-halacha.co.il

אין המערכת אחראית לתוכן הפרסומים

מחצית השקל

לפני תפילת מנחה נותנים לצדקה - זכר למחצית השקל. ניתן לתת את מחצית השקל עבור כל ענייני צדקה, אך עיקר הנתונה היא עבור בית הכנסת או בית המדרש.

יש לתת שלושה מטבעות של חצי המטבע המקומי, כגון שלושה חצאי שקלים חדשים בארץ ישראל, או שלושה חצאי דולרים בארצות הברית.

המנהג למעשה לתת עבור כל בני הבית. טוב לחנך גם הילדים הקטנים לתת ג' מחצית השקל מכספם שלהם.

מנחה

קוראים בתורה "ויחל" כבשחרית (בתנאי שלפחות שלושה מהקהל מתענים). העולה שלישי הוא המפטיר.

המתענים אומרים "עננו" בברכת שומע תפילה. שכח לאמר - יאמרנו (ללא חתימה) אחר "אלוקי נצור", לפני יהיו רצון השני.

בחזרת הש"ץ אומר הש"ץ "עננו" בין ברכת "גואל ישראל" ל"רפאנו". אלקינו ואלקי אבותינו ברכנו כו'.

אין אומרים תחנון ולא אבינו מלכנו. אחרי מנחה - דברי כיבושין.

ליל י"ד אדר - פורים

נוהגים ללבוש בפורים בגדי שבת.

נוהגים ללבוש מסכות (ותחפושות) בפורים. מנהג זה נעשה בעיקר ע"י ילדים.

סדר התפילה

לאחר תפילת שמונה עשרה קדיש תתקבל. קריאת המגילה. "ואתה קדוש". שליח הציבור אומר קדיש שלם ללא תתקבל, ולאחר מכן "עלינו" וקדיש יתום כרגיל.

השנה - גם בירושלים קוראים את המגילה ביי"ד באדר, כמו בערי הפרוות. אך אין אומרים "ועל הנסים". יש להקפיד לקרוא את המגילה בעשרה, ואם אינו מוצא עשרה (בירושלים) יקרא ללא ברכה.

שכח "ועל הנסים"

אם נזכר לפני שאמר "הא-ל", יחזור לומר "ועל הנסים", וימשיך לאחר מכן "ועל כולם" וכו'. נזכר לאחר אמירת המילה "הא-ל", ימשיך לומר "ישועתנו ועזרתנו סלה הא-ל הטוב", ואז יאמר "ועל הנסים" ולאחר מכן את חתימת הברכה ("ברוך אתה ה'"). נזכר לאחר אמירת "ברוך אתה ה'", אינו צריך לחזור ולהתפלל, אך טוב להוסיף לאחר "אלוקי נצור", קודם "יהיו רצון" (השני): "יהי רצון מלפניך שתעשה לנו ניסים כמו שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי ואסתר" וכו'. - וכן בתפילות שחרית ומנחה.

קריאת המגילה

כל אדם מישראל, גברים ונשים, חייב לקרוא את המגילה או לשמוע את קריאת כל המגילה בלילה וביום. קטנים וקטנות שהגיעו לחינוך, חובה לחנכם לשמוע את המגילה. וראוי לדאוג שאף קטנים שלא הגיעו לחינוך, ישמעו את הקריאה, אם מבינים הם את כללות השמחה והנס.

100% מהתורה
למשפחות
נדקרות

למי
נותנים?

כל מי
שמעל גיל
בר/בת מצוה

מי מחויב
לתת?

דמי 2 סעודות
סך מינימלי של
18 ש"ח לסעודה

כמה
נותנים?

בטל' 02.3011707 / לאשראי/ביט: סרקו את הברקוד
העברה בנקאית: בנק מרכזית (17) סניף 740 חשבון 75683824 ע"ש מכון הלכה חב"ד

מוקד
אגרא
דתעניתא

המגילה. אך השומע מתוך חומש, לא יקרא עם בעל הקורא (מלבד במקרה שלא שמע משהו, שאז יקרא מיד בעצמו את שהחסיר כנ"ל).

מנהגים בעת הקריאה

נוהגים שהציבור אומרים ארבעה פסוקי גאולה בקול רם: "איש יהודי", "ומרדכי יצא", "ליהודים היתה אורה", "כי מרדכי היהודי", ואח"כ חוזר בעל הקורא וקוראם בקול מתוך המגילה.

למנהגנו מכים בהזכרת 'המן', רק כאשר מוזכר עמו תואר כלשהו [האגני, הרע וכיוצא בזה]. בעל הקורא ימתין מלקרוא כל זמן שעדיין מכים ומרעשים, וימשיך בקריאתו רק אחר שיעבור הרעש לגמרי כדי שכולם ישמעו את הקריאה.

בעל הקורא מגביה את קולו מהמילים "בלילה ההוא" ואילך, מפני ששם מתחיל עיקר הנס.

בפסוק (ח, יא) "אשר נתן המלך וגו'" קוראים: "להרוג ולאבד, ולהרוג ולאבד". בפסוק (ט, ב) קוראים: "ואיש לא עמד בפניהם, ואיש לא עמד לפניהם".

בעל הקורא צריך לקרוא את שמות עשרת בני המן ותיבת 'עשרת' בנשימה אחת, להודיע שכולם נהרגו ונתלו כאחד, ולכתחילה יתחיל מהמילים 'חמש מאות איש' באותה נשימה. השומעים אומרים בעצמם את עשרת בני המן, לפני בעל הקורא. לכתחילה יאמרו גם הם בנשימה אחת כמו בעל הקורא.

מנענעים את המגילה באמירת התיבות "האגרת הזאת", ו"אגרת הפורים הזאת השנית".

ברכת 'הרב את ריבנו'

אין מברכים ברכת "הרב את ריבנו" אלא כשיש מניין של עשרה גברים.

שמחה

חובת שמחת פורים חלה במשך יום הפורים כולו, בכל רגע ורגע שבו. יש לשמוח ולהרבות קצת בסעודה בליל פורים, אך אין יוצאים בזה ידי חובת סעודת פורים.

מצוה מן המוכרח לקרוא את המגילה בבית הכנסת עם הציבור.

ראוי שגם לפני השומעים תהיה מגילה כשירה לקרוא ממנה בלחש. לפני אמירת הברכות פושטים את המגילה על מנת שתיראה כאיגרת, וכופלים אותה לשלושה חלקים, בין בעל הקורא ובין השומעים מתוך מגילה כשרה.

הברכות קודם הקריאה

בעת אמירת הברכות על בעל הקורא לעמוד גם כשאינו מנין, כמו בשאר ברכות המצוות. וראוי שגם ציבור השומעים יעמדו. ומנהגנו שגם השומעים עומדים גם בעת הקריאה.

באמירת הברכות צריך בעל הקורא לכוון להוציא את השומעים ידי חובה, וגם השומעים צריכים להתכוון לצאת ידי חובה.

אין להפסיק בדיבור מתחילת הברכות על קריאת המגילה, עד לאחר ברכת "הרב את ריבנו" שבסיום קריאת המגילה – בין הקורא ובין השומעים.

הקריאה

הקורא בציבור יקרא את המגילה מעומד, מפני כבוד הציבור. וכשקורא ביחיד והוא זקן או חולה – יכול לקרוא בישיבה.

הקריאה כולה צריכה להיות מתוך הכתב ולא בעל פה, בעיקר יש להיזהר בכך בעת מעבר משורה לשורה ומעמוד לעמוד, ובמילים "ואת... ואת...". הנזכרים בעשרת בני המן. בדיעבד אף אם קרא כמה מילים בעל פה, כל עוד קרא את רוב המגילה מן הכתב – יצא ידי חובה.

השומעים צריכים לשמוע כל מלה, ואם לא שמעו אפילו מלה אחת – לא יצאו ידי חובה. לכן, אם לא שמע מלה או יותר ישלים זאת בזריזות (מתוך מגילה כשרה, ואם אין לו יקרא מתוך החומש).

השומע מתוך מגילה כשרה, ראוי שיקרא בעצמו בלחש (באופן שלא יפריע לאחרים לשמוע) מילה במילה עם בעל הקורא את כל

סמס לרב

הרב משה קורנוויץ

רב קהילת חב"ד רמב"ש ד
וחבר מכון הלכה חב"ד

האם אפשר לקרוא פרשת זכור מתוך ספר תורה במקום שאינ מניין?

מפני חשיבות זכור - אפשר, אך כמובן שבאם אפשרי יש לעשות מאמץ ללכת למקום שיש מניין ולשמוע שם את קריאת זכור.

מקורות: שו"ע ורמ"א או"ח סי' תרפ"ה ס"ז, שער אפרים שער ח' ספ"ה.

הרב מנחם מענדל וינר

רב קהילת חב"ד מרכז העיר בית
שמש וחבר מכון הלכה חב"ד

האם מותר להעלות אדם עיוור לתורה לקריאת פרשת זכור?

מצד העליה לתורה אין בעיה להעלותו גם לקריאת פרשת זכור, רק שבדרך כלל עיוור אינו יכול לקרוא את ההפטרה, ולכתחילה לא מעלים למפטיר אדם שאינו יכול לקרוא את ההפטרה.

מקורות: רמ"א סי' קל"ט ס"ג, שו"ע אדה"ז סי' רפ"ב סט"ז, שם סי' רפ"ד ס"ט.

ברכת המזון

בכל פעם שאוכל פת בפורים, מוסיף בברכת המזון "ועל הניסים".

שכח לומר "ועל הניסים", אם נזכר לפני שם ה' שאחר "ועל הכל" - יחזור ויאמר "ועל הניסים", וימשיך "ועל הכל" וכו'. נזכר לאחר שאמר שם ה', אך לפני שם ה' של סוף הברכה, יאמר "ועל הניסים" במקום שנזכר וימשיך משם הלאה. נזכר לאחר שאמר שם ה' שבחתימת הברכה, אינו חוזר, אלא כשמגיע ל"הרחמן", לפני "הרחמן" הוא יזכור, יאמר: הרחמן הוא יעשה לנו ניסים כמו שעשה לאבותינו בימים ההם בזמן הזה. בימי מרדכי ואסתר וכו'.

יום ששי י"ד אדר - פורים

שחרית

אומרים "ועל הניסים". אין אומרים תחנון ואין אומרים הלל. אחרי חזרת הש"ץ חצי קדיש, ומוציאים ספר תורה לקריאת פרשת עמלק ("ויבוא עמלק"). מי שלא שמע את פרשת זכור, יכוון לצאת ידי חובה בשמיעת קריאה זו. במילים "מחה אמחה את זכר עמלק", יש לומר "את זכר זכר עמלק" (הז' בסגול ולאחר מכן בצירי).

לאחר קריאת התורה, קודם שמכניסים את ספר התורה לארון הקודש, קוראים את מגילת אסתר (סדר קריאת המגילה, כנ"ל לביל פורים). בברכת "שהחיינו" ביום, יש לכוון לפטור אף את שאר מצוות היום: משלוח מנות, מתנות לאביונים וסעודת פורים.

יש להישאר עם התפילין של רש"י בעת קריאת המגילה.

לאחר קריאת המגילה - אשרי, ובא לציון, קדיש שלם, החזרת ספר התורה להיכל וכו'. אמירת תהלים בציבור, פרק כ' והשיעור היומי.

צדקה

במשך היום יש לתת לצדקה - בנוסף ל"מתנות לאביונים" - עבור יום השבת, כמו בכל יום ששי.

עשיית מלאכה

אין לעשות ביום הפורים מלאכה שיש בה שהיה מסוים, כגון: בנייה, זריעה ונטיעה, תפירה וכיוצא בזה.

חנויות לממכר מזון מותר לפתוח כרגיל, אך ראוי שידאג המוכר למעט בזמן העבודה (על ידי סידור מחליף, או סגירת החנות), כדי שלא יתבטל משמחת פורים. מעיקר הדין מותר לפתוח אף חנויות שאינן של מזון, ונכון שימעט בזמני הפתיחה, כדי שלא יבוא להתבטל משמחת פורים. וראוי שלא לפתוח את חנותו כלל (אם אינה של מזון), אלא אם כן זקוק לרווח לצורך סעודת פורים.

חספות

לכתחילה אין להסתפר בפורים שחל בערב שבת. אך במקום הצורך ניתן להקל לכבוד שבת.

משלוח מנות

כל אדם מישראל מחויב לשלוח לפחות שתי מנות לאדם אחד. מעיקר הדין יכול הבעל לתת משלוח מנות גם עבור אשתו, ויודיע לה שנותן עבורה, וכן יודיע זאת למקבלי המשלוח (ואין צריך לזכות לה קודם לכן), אך ישנה מעלה בכך שתתן האשה משלוח מנות בעצמה לחברתה.

קטנים שהגיעו לחינוך, חובה לחנכם לקיים מצוה זו, ולמעשה יש לנהוג שגם קטני קטנים יקיימו מצוה זו, גם כשישנו ספק אם הגיעו לחינוך. ראוי שהילדים יתנו בעצמם משלוח מנות לחבריהם, ולא יסתפקו במשלוח ששולח אבי המשפחה.

לכתחילה עדיף לתת את משלוח המנות לאחר תפילת שחרית.

יש מחמירים לשלוח על ידי שליח דוקא. אך אין צריך להקפיד שהשליח יהיה גדול דוקא, ואדרבה, מנהג ישראל לשלוח על ידי הקטנים.

יש לתת שני סוגים שונים של מאכל (או שני סוגים של משקה, או מאכל ומשקה, אך אין צריך שתהיינה ברכותיהם שונות), המוכנים לאכילה מיידית ללא הכנה נוספת. בשעת הדחק, כשאין

סמס
לרב

הרב איל פלד
ראש כולל בעמנואל וחבר מכון הלכה
חב"ד

האם ניתן לצאת ידי חובת סעודת פורים בליל פורים?

סעודת פורים שאכל בלילה, לא יצא ידי חובתו, שנאמר במגילה "ימי משתה ושמחה" ולמדו מכך חכמים ימים ולא לילות, אך בכל אופן גם בליל פורים יש להרבות קצת בסעודה.

מקורות: אסתר פ"ט פסוק כ"ב, גמרא מגילה דף ז' ע"ב, שו"ע או"ח סי' תרצ"ה ס"א וברמ"א שם.

הרב יצחק איתן מזרחי
עורך ספרי 'הלכה למעשה' וחבר מכון
הלכה חב"ד

האם מותר לגזור ציפורניים בפורים שחל בערב שבת?

נכון לדאוג שלא יזדקק לגזור את ציפורניו בפורים שחל בערב שבת, אך אם שכח לגוזם - לא ייכנס מנוול לשבת, אלא יגוזם.

מקורות: בן איש חי (שנה א פרשת תצווה הלכות פורים ס"ב) מחמיר בזה. אך ראה דברי מלכיל (ח"ה סי' רלז) דחשיב צורך מצוה ומותר.

סעודה. אמנם מי שדחוק בכסף, יכול להסתפק
בנתינת פרוטה (כ-12 אגורות) לכל אביון.

אין לתת מתנות לאביונים מכספי מעשר, אמנם
הרוצה לתת בהרחבה ליותר משני עניים, יכול
להוסיף זאת מכספי מעשר.

לכתחילה יש לתת לאביון שאין לו את הצרכים
ההכרחיים לפרנסת בני ביתו, דהיינו שאין לו
הכנסה קבועה שיכול לכלכל בה את עצמו ובני
ביתו בהוצאות רגילות (לא מותרות). וכן מי שיש
לו הוצאות מיוחדות מעבר לרגיל ואין לו כיצד
לכסותם. אמנם, מעיקר הדין יוצאים ידי חובה
בנתינה לכל יהודי הפושט יד.

בשונה ממשלוח מנות, יכול האיש לתת מתנות
לאביונים לאשה, או להיפך.

מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים
מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו.

מבצע פורים

יש להשתדל שכל אחת ואחת יקיים את מצוות
הפורים כהלכתם.

יש להדריך את המקבלים לתת את משלוח
המנות בו ביום לחבריהם, או אפילו להחליף
את משלוחי המנות ביניהם, איש לרעהו ואשה
לרעותה, כדי לקיים את המצווה.

ראוי לחלק מנות גם לחיילים, אסירים או חולים
המקבלים ארוחות או אוכלים בחדר האוכל, ולא
לסמוך מלכתחילה על כך שיחליפו ביניהם את
המאכלים המוגשים להם בחדר האוכל.

כשרוצים לזכות אשה לתת משלוח מנות, ואין
אשה במקום שתקבל את המשלוח, ישנן שתי
אפשרויות לכך: א. אם יש גבר נשוי במקום -
יכול הוא לקבל ממנה את המשלוח עבור אשתו.

בידו מאכלים מוכנים, ניתן לסמוך על המקילים
לתת אף מאכל שאינו מוכן לאכילה. משלוח
מנות הכולל שני סוגי מאכל (או משקה) ניתן
להוסיף לו גם מעות, שוברי מתנה, ספרים, בגדים
וחפצים שונים, אך אין להסתפק בנתינת דברים
אלו לבדם.

אין לפחות מכמות של כזית לכל מנה, דהיינו
שתי כזיתים במשלוח אחד (כ-54 ס"מ"ק). בשעת
הדחק או כשמדובר בילדים ניתן להקל גם במנות
פחותות מכזית.

מתנות לאביונים

כל אדם מישאל מחויב לתת שתי מתנות לשני
אביונים, מתנה אחת לכל אביון. הבעל יכול לתת
מתנות לאביונים עבור אשתו, אך יודיע לה שנותן
עבורה, ויש מקילים אף ללא שידוע לה.

קטנים שהגיעו לחינוך, חובה לחנכם לקיים
מצוה זו, ולמעשה יש לנהוג שגם קטני קטנים
יקיימו מצוה זו, גם כשישנו ספק אם הגיעו לחינוך.
ראוי שהילדים יתנו בעצמם מתנות לאביונים,
ולא יסתפקו במה שנותן אבי המשפחה.

לכתחילה עדיף לתת מתנות לאביונים לאחר
תפילת שחרית.

ראוי שגם הנתינה וגם הקבלה יהיו בו ביום,
ולכן הנותן לרב או לגבאי צדקה, יודא שהכסף
יחולק לעניים בו ביום.

ניתן לתת מתנות לאביונים בכרטיס אשראי או
בהעברה בנקאית (לעמותות המחלקות לעניים),
והעמותות יתנו לעניים בשליחותו, וראוי לוודא
שהכסף יחולק לעניים ביום הפורים עצמו, ואז גם
אם בפועל כספו של הנותן נכנס לעמותה לאחר
הפורים, יצא ידי חובה.

לכתחילה כל מתנה צריכה להיות כשווי של

.. ויקר אלו תפילין

תפילין מהודרות בפיקוח
רב משה קורנוויץ
רב ומד"א רמב"ש ד'
לרכישה סרקו את הבר-קוד

ליהודים היית
אורה ושמחה
וששון ויקר

פר"ז	ניו-יורק	באר שבע	חיפה	תל אביב	ירושלים	שבת פרשת כי תשא
18:36	18:44	17:28	17:17	17:26	17:11	הדלקת נרות
19:43	19:44	18:26	18:25	18:26	18:24	צאת השבת

מחר בציבור - "כה אמר ה' צבאות
פקדתי".

בערי הספיקות

בערי הספיקות נוהגים היום כמו
בערי הפרזות - מקיימים את כל
מצוות פורים, אומרים ועל הנסים
וקוראים בתורה.

סעודת פורים

לכתחילה יש להתחיל את הסעודה בבוקר,
מפני כבוד השבת. אם לא הספיק בבוקר יאכל
בשעות הצהריים המוקדמות, וישתדל להתחיל
לפני שעה עשירית כדי שיוכל לאכול סעודת שבת
לתיאבון. אם לא הספיק גם את זה, יאכל לאחר
מכן, אך ראוי שיסיים את סעודתו לפני השקיעה.
האוכל סעודת פורים לאחר חצות היום, ראוי
שיתפלל מנחה לפני כן.

טוב לעסוק מעט בתורה קודם שיתחיל
הסעודה.

מצוה להרבות בסעודת פורים, ויערוך סעודה
נאה ככל יכולתו, באופן שלא יחסר לסועדים שום
דבר. ראוי לאכול שיעור של כביצה (54 ס"מ"ק) או
לפחות כזית (27 ס"מ"ק). יש לאכול בשר בסעודת
פורים, ויש שכתבו לאכול בשר בהמה דוקא.

עד דלא ידע

חובה לשתות יין (או שאר משקים המשכרים)
יותר מרגילותו, עד שייגע למצב שאינו יכול
לחשב את הגימטריא של "ארור המן" ו"ברוך
מרדכי". ואחד המרבה ואחד הממעט, ובלבד
שיכוון לבו לשמים.

אדם שעל ידי שתייתו עלול לבוא ח"ו לזלזול
באיזו מצוה, תפילה, או ברכה, או שיבוא ח"ו
למצב של קלות ראש, מוטב לו שלא ישתכר. וכן

ב. אם בעלה נמצא במקום - יכולה היא לצאת ידי
חובה על ידי שבעלה ישלח עבורה, ואז יכול הוא
לתת גם לאיש.

כדאי להביא קופת צדקה, כדי להקל על
האנשים לקיים את מצות מתנות לאביונים
באופן מידי, וכל שכן כשמדובר על אסירים
שאסור להם להחזיק כסף, או בבית רפואה שאין
מסתובכים שם עניים. לצורך מבצע פורים ניתן
להסתפק במתנות לאביונים בשווי שתי פרוטות,
פרוטה אחת (כ-12 אגורות) לכל אביון.

השנה צריך זהירות מיוחדת שלא להיכשל
ולא להכשיל בחילול שבת, הן בטלטול המגילה
(שהינה מוקצה) או קופת הצדקה, וכן בנסיעות
מקום למקום, והחכם עיניו בראשו.

שנים מקרא

קוראים את פרשת כי תשא שנים מקרא ואחד
תרגום, ולאחר מכן את הפטרת כי תשא.

מנחה

אומרים "הודו" ו"פתח אליהו" ככלל ערב
שבת.

בירושלים

בירושלים מקיימים היום את מצוות
"מקרא מגילה" ו"מתנות לאביונים".
נוהגים ללבוש בגדי שבת. אין
אומרים ועל הנסים (ואם אמר אינו
חוזר), ואין קוראים בתורה.

יש מהדרים להרבות בסעודה,
ולשלוח משלוח מנות.

מותר לעשות מלאכה ככלל ערב
שבת, וכן מותר לכתחילה להסתפר.

קוראים בשמו"ת גם את הפטרת
כי תשא וגם את הפטרה שיקראו

אופן הב' – עצירת הסעודה ללא ברכת המזון, יעשו קבלת שבת ומעריב אחרי צה"כ, ולאחר מכן – כיסוי הפת וקידוש על כוס יין. בקידוש אומרים: (שלום עליכם, אשת חיל, מזמור לדוד, אתקינו) "יום השישי" וברכת הקידוש (ללא ברכת הגפן). ואם לא שתה עדיין יין בסעודה – יברך הגפן בקידוש. לאחר מכן יאכל כזית פת (ואינו צריך ליטול ידיו ולברך המוציא שוב). בברכת המזון יגיד רק "רצה" ו"הרחמן הוא ינחילנו" ולא יאמר "ועל הנסים".

אופן הג' – עצירת הסעודה ללא ברכת המזון, כיסוי הפת וקידוש על כוס יין מיד (בלי להמתין עד צה"כ). הקידוש – כנ"ל באופן הב'. לאחר הקידוש יאכל כזית פת (ואינו צריך ליטול ידיו ולברך המוציא שוב). ומלבד זאת ראוי לאכול עוד כזית פת לאחר צאת הכוכבים (לצאת ידי חובת סעודת שבת). בברכת המזון יגיד "ועל הנסים" ו"רצה" ו"הרחמן הוא ינחילנו". לאחר ברכת המזון יעשו קבלת שבת ומעריב. במקרה זה ראוי להעמיד 'שומר' שיזכיר על קריאת שמע ותפילת מעריב.

הבחירה בין אפשרויות אלו תלויה ביכולת להתפלל ולערוך סעודת שבת בנפרד מסעודת פורים, בהתאם למצב ה"עד דלא ידע" אצל המסובים.

להרחבה ביני "פורס מפה ומקדש" – ראה בספר "הלכה למעשה שבת" כרך א' פרק כג סעיף מ ואילך.

שכח לקדש ונזכר בלילה

אם נזכר בלילה שבת (בין אם הוא עדיין בתוך הסעודה ובין אם כבר סיים הסעודה) שלא קידש – יעשה קידוש מיד כשנזכר. נזכר ביום – ראה להלן.

שבת קודש פרשת כי תשא, ט"ו אדר, שושן פורים

בערי הפרזות ובערי הספיקות

מתפללים את תפילות השבת כרגיל. אין אומרים ועל הנסים (ואם אמר אינו חוזר). אין

מי שהוא חלש בטבעו, או שהיין מזיק לבריאותו, לא ישתכר, אלא יתפק בשתייה יותר מרגילותו.

נשים חייבות בכל מצוות פורים, שאף הן היו באותו הנס. אמנם מהחיוב "לבסומי" – פטורות.

גזירת המשקה

אף בפורים גזירת המשקה בתוקפה עומדת, דהיינו שבחורים או אברכים מתחת לגיל 40, לא ישתו יותר מ3 או 4 כוסיות יין (או שאר משקה המשכר), שהם יחד רוב רביעית מצומצם, ויקיימו את ה"עד דלא ידע" בלימוד פנימיות התורה (הנקראת "יין") באופן של למעלה ממדידה והגבלה.

"המן טאשן"

יש נוהגים לאכול בפורים "המן טאשן" (כיסני המן – בצק משולש ממולא בפרג. וכיום מכונים בעברית "אזני המן").

זרעונים

יש נוהגים לאכול בפורים זרעונים.

קרעפכין

נוהגים לאכול בפורים "קרעפכין" (כיסני בצק ממולאים בבשר).

פורס מפה ומקדש

לכתחילה

כאמור לעיל, לכתחילה ראוי ונכון שלא להגיע למצב זה, אלא לסיים את סעודת פורים ולברך ברכת המזון לפני השקיעה.

בדיעבד

מי שנמשכה סעודתו עד השקיעה – עליו לעצור מלאכול בשקיעה.

מכאן ואילך ישנם שלוש אפשרויות:

אופן אחד – אם יכול לעצור הסעודה ולברך ברכת המזון, ומסוגל להתפלל קבלת שבת ומעריב ולסעוד לאחמ"כ סעודת שבת – עדיף שיעשה זאת.

אומרים "אב הרחמים" ו"צדקתך".

המנהג להמשיך את ה"משתה ושמחה" גם בשבת.

שבת זו הינה שבת הפסקה, כלומר, אין קוראים בה אחת מ'ארבע הפרשיות' אלא את פרשת השבוע בלבד.

אינו רוצה לשנות יין

מי שאינו רוצה לשנות יין (או מחמת שתי המרובה או מכל סיבה אחרת), יש לו לדחוק את עצמו בקידוש הלילה לשנות ממנו (ולא יקדש על פת או על חמר מדינה), או ישמע מאחרים המקדשים על היין. כשגם זה אי אפשר, וגם אין באפשרותו לשנות מין ענבים - יקדש על הפת (ולא על חמר מדינה).

השלמת סעודת שבת וקידוש

לא קידש ולא סעד

מי שמחמת יינו לא קידש ולא סעד בליל שבת - עליו להשלים את הקידוש ו/או הסעודה בבוקר, ויש לעשות זאת לאחר תפילת שחרית.

את הקידוש יתחיל מ"מזמור לדוד", "אתקינו", ידלג על "יום השישי" ויאמר "סברי מרנן", ברכת הגפן וברכת הקידוש. לאחר מכן יטול ידיו לסעודה, ולאחר ברכת המזון יעשה הפסקה (גמורה, כגון שיתפלל מנחה, ואם זמנו דחוק - אפשר גם הפסקה קצרה) ויטול ידיו שנית לסעודה שניה. וראוי שיברך "בורא פרי הגפן" וישתה כוס יין לפני סעודה זו (מלבד הקידוש שעושה לפני הסעודה הראשונה).

קידש ולא סעד

מי שקידש בלילה, אך לא אכל כזית לחם בסעודת הלילה (בין שכח, בין נרדם, בין אנוס וכו') - חייב להשלים סעודה ביום, היינו - ליטול ידיו שוב (מלבד מה שנוטל לסעודת שחרית). ויעשה הפסקה בין הסעודות. וראוי שיברך "בורא פרי הגפן" וישתה כוס יין לפני סעודה זו (מלבד הקידוש שעושה לפני הסעודה הראשונה).

הרב מנחם מענדל הראל
רב בית כנסת חב"ד דרום העיר צפת
וחבר מכון הלכה חב"ד

אני תושב ירושלים, האם אני יכול לשלוח לחבר שגר בכפר חב"ד משלוח מנות ביי"ד אדר ולצאת ידי חובת משלוח מנות?

צדדי השאלה הם, אמנם מצד אחד בן הכרך קיבל את המשלוח ביום הפורים שלו, אך בן העיר (ירושלים) לא היה מחוייב במצוה זו עדיין. ומצד שני המקבל קיבל את המשלוח ביום הפורים שלו, האם שמחתו פועלת לפטור את חברו בן העיר במה שקיבל את המשלוח מנות ביום הפורים שלו?

אם בן הכרך ישמור את המשלוח מנות עד לפורים ירושלים ואז יהנה ממנו, יוכל בן העיר לצאת בזה ידי חובה. אך אם נהנה מהמשלוח מנות ואכלו בפורים הרגיל, לא יצא בזה בן ירושלים ידי חובה.

מקורות: אשל אברהם סימן תרצו.

יום ראשון ט"ז אדר

בערי הפרזות אין אומרים ועל הנסים (ואם אמר - חוזר על התפילה שנית) ואומרים תחנון ביום זה.

בשנת תשמ"א עורר הרבי שיהודים בכל מקום בעולם יצטרפו לשמחה שיש בירושלים ביום זה ויוסיפו בדברי שמחה, החל מדברי תורה, הוספה באהבת ישראל, ועריכת כינוסים לחיזוק היהדות. כמו כן, אם מתאים הדבר או נצרך - אף ישלחו משלוחי מנות ויתנו מתנות לאביונים.

בירושלים

בירושלים לובשים גם היום בגדי שבת, ומקיימים את מצוות "משלוח מנות" ו"משתה ושמחה". וראוי גם לתת מתנות לאביונים (בנוסף למה שכבר נתן ביום ששי). את מנהג התחפושות וכו' מקיימים היום.

אין אומרים תחנון. אין אומרים ועל הנסים (ואם אמר - אינו חוזר), אך נכון לאמרו ב"הרחמן" שבסוף ברכת המזון.

בערי הספיקות

בערי הספיקות אין אומרים ועל הנסים (ואם אמר - חוזר על התפילה שנית) ואין אומרים תחנון; מקיימים היום שוב את מצוות "משלוח מנות" ו"משתה ושמחה", וראוי גם לתת שוב מתנות לאביונים (בנוסף למה שכבר נתן ביום ששי).

סעד ולא קידוש

מי ששכח לקדש בלילה ונזכר ביום - עליו להשלים את הקידוש של הלילה. ע"כ, בתחילת הסעודה של היום, יאמר את קידוש הלילה (ללא "יום השישי"), ואח"כ יטול ידיו (או יאכל מיני מזונות) לסעודה. ואינו צריך לעשות סעודה נוספת או קידוש נוסף (בנוסף קידוש היום).

בירושלים

קבלת שבת

מתחילים מ"לכו נרננה" כרגיל.

לגבי נוסח "בואי בשלום", שביו"ט משנים ואומרים "בשמחה ובצהלה" - יש מקום לומר שכן יש לנהוג גם כפורים בקביעות זו בירושלים.

ועל הנסים

בכל תפילות השבת ובברכת המזון אומרים ועל הנסים.

קריאת התורה

מוציאים בשחרית שני ספרי תורה, בראשון קוראים את פרשת השבוע, ובשני קוראים למפטיר את הקריאה של פורים - "ויבוא עמלק".

הפטרה - קוראים שוב את הפטרת פרשת "זכור" - "פקדתי".

אין אומרים "אב הרחמים" ו"צדקתך".

יש מהדרים להוסיף במאכלים ביום זה, ולשלוח משלוח מנות לאדם אחד.

השנה כל

התרומה שלכם תגיע למשפחות שבאמת צריכות החלוקה מתבצעת ע"י רבני מכון הלכה תב"ד

מתנות
לאביונים

בכפ"ץ

תשפ"ה

200%
תרומה

תרמו עכשיו smslarav.co.il / 02-3011707

**'צדק
ומשפט'**
שו"ת מבית ההוראה

עבודה ערבית

אבישי הזמין נגר לביתו כדי לעשות לו ספריה, כשבסופו של דבר נעשתה עבודה לקויה מצידו של הנגר, שהופסקה באמצע. מי ישא בהפסדים?

לעומתו, משיב שחר הנגר: 1. השלמתי 95 אחוז מהעבודה הכוללת, ומוכן אני לשלם בעד 5 אחוז הנותרים שלא הספקתי לסיים; 2. אין כל טעות במידת הספריה לעומת הסירטוט המובא בחוזה, וניתן לבדוק זאת בקלות; 3. אין כל טעות בחישוב החומרים מהנהוג בדרך"כ; 4. לטענתו, לו היה נותן אבישי לסיים את הספריה - היה רואה שאין בעבודה כל בעיה ואין זו 'עבודה ערבית' כהגדרתו של אבישי. לגבי החומרים הזולים לא מסר שחר את תגובתו.

לא הוברר לנו מי הוא זה שהפסיק את העבודה בין הצדדים, כשכל אחד טוען שהשני אשם בכך, ולא הובאה ראיה התומכת באחד הגרסאות. בנוסף, בית הדין שלח בהסכמת הצדדים זוג נגרים מומחה לבדוק את הספריה, ואלו מצאו כי טענותיו של אבישי לליקויים בגודל הספריה ובחישובים ובמידות לצורך הזמנת העצים - אמת הם.

ונשאלת השאלה

כיון שלא הוברר לנו מי בדיוק הפסיק את העבודה בין הצדדים - היאך נדון כאן בשאלת הפיצויים והתשלומים על העבודה שלדברי הנגרים המומחים לקויה היא ואינה כמסוכם בחוזה במפורש?

אבישי הזמין אצל שחר הנגר ספריה מהודרת לסלון ביתו. הלה בא, רשם את המידות המדויקות, נתן את הצעת המחיר שכללה את מהות העבודה, את עלותה וסדרי התשלומים, וכן את משך העבודה. ואכן סגרו השניים בחוזה כתוב את כל ה"נ"ל, כשאבישי שילם את התשלומים, חלקם בצ'קים דחויים, ושחר החל את עבודתו.

לפני מועד פרעונם של שלושת הצ'קים האחרונים, ביטל אותם אבישי בטענה ששחר הפסיק את העבודה באמצע וגם השתמש בחומרים זולים שלא ע"פ המוסכם.

לאחר דין ודברים, הגיעו השניים לבית הדין וכל אחד טענותיו בפיו:

לטענת אבישי שהציג את החוזה בבית הדין (אליו שחר הנגר לא מתכחש): 1. העבודה לא בוצעה בזמן שסוכם (תוך 60 יום מחתימת החוזה), תוך שבגלל כך הלך אבישי לנגר אחר שיסיים את העבודה; 2. העבודה בוצעה בחומרים זולים יותר ממה שסוכם; 3. ישנה טעות של כמה סנטימטרים במידת הספריה, שהתגלתה לאבישי רק כאשר הוצמדה הספריה לקיר לאחר בנייתה; 4. הנגר טעה וחישב הרבה יותר חומר ממה שהיה צריך בפועל לעבודה, מה שייקך את עלות הספריה; 5. העבודה נעשתה בצורה לקויה שחורגת מהסטנדרט הרגיל, 'עבודה ערבית' כלשונו.

חל עליו הקנין אלא משעה שיבוא לעולם.

משכך, יש להסתפק מתי נחשב הארון לדבר המוגמר שהמקח חל: האם דווקא כשנגמרה כל העבודה על הארון, או משעה שאפשר יהיה להשתמש בו (אע"פ שלא נגמרו בו הקישוטים וכדומה). ומסתבר לומר שכיון שעיקר שימוש הארון הוא בתוכו כשראויו להיות סגור ע"י דלתות וכד', אם־כן המוצר המוגמר שלו הוא משעה שניתן להשתמש בו.

הנהגה בתביעה בגין טיב חומרים ירוד ובגין תחשיב מדידה שאינו נכון כשהקונה כבר שילם למוכר עבור המקח, יש להסתפק האם זו תביעה של מקח טעות, או שיש כאן תביעה של אונאה (שאם היתה יתרה על שתות מחזיר מקח, ואם הייתה בשיעור שתות מחזיר הונאה, ואם היתה פחות משתות חשיב כמחילה).

כל הנ"ל נכתב מבלי לדבר בשאלה העקרונית בנידון דידן מי כאן המוחזק בסכומי הצ'קים שבוטלו, האם התובע מוחזק בכסף, או שמא הנתבע שמוחזק בצ'קים שהם כתבי הוראת תשלום לבנק (ואשר גם אחרי שבוטלו ניתן לעשות בהם שימוש גביה ע"י ההוצאה לפועל), והנפ"מ היא מי נחשב כאן "מוציא" שעליו להביא ראיה. ובפרט שלא הוכח לנו מי הוא זה שהפסיק את העבודה שניתן לטעון שבגינו לא הושלמה העבודה.

על כן בכל הנ"ל אין לחייב אלא על הברור והפשוט על מה שהוסכם בחוזה דברים מפורשים בטיב החומר ותחשיבי המדידה, וכן על אי סיום העבודה בפועל, אך אין לחייב על הנגרם מכך כשאין ברור לנו מי אשם.

מקורות: שו"ע חו"מ רל"ב, הרמ"א בשו"ע חו"מ סי' רכז סעי' לג, קצוה"ח סי' שלט ס"ק ג, (וראה עוד: ב"מ (נו), רמב"ם הל' מכירה פט"ו ה"א, שו"ע סי' רלב סעי' ד. (ביטול מקח טעות לאחר שימוש: ר"ף ב"מ דף נ ע"ב בשם רה"ג ורמב"ם מכירה פט"ו ה"ג, ועיי"ש פ"ט ה"ג וחוט המשולש ח"א סי' ח מ"רש דוראן. ועי' ח"י הריטב"א החדשים על ב"מ דף נ ע"ב הובא בשמ"ק שם ובנתה"מ סי' רלב ס"ק ((, דנ"מ י"ם ח"א עמ' קלא.

תשובה בקצרה

טענות אבישי על טיב חומרים ירוד ועל תחשיבי מדידה בלתי מדויקים ועל עבודה שלא הושלמה - מתקבלות. אך תביעותיו להחזר עבור חריגה מהסטנדרט, ועבור "עבודה ערבית" כלשונו, ועל החזר תשלומים מיותרים ששילם לנגר אחר להשלמת העבודה, ועל החזר הוצאות - כל אלו אינן מתקבלות.

תשובה בהרחבה: ישנם כמה נושאים העולים לדיון במקרה זה, ניגע בהם בקצרה (גם אם ללא מסקנה מפאת קוצר היריעה):

ראשית, המזמין אצל נגר שיעשה לו ארון קיר בביתו, בדר"כ מקובל לומר שדינו כמוכר ממש, שהרי עד שהמוצר לא מגיע לידי הבעלים אינם צריכים לשלם, והרי הוא כמוכר כל חפץ.

אמנם כשהתנה המוכר על הלוקח שיתחיל לשלם לו עבור המקח עוד קודם שסיים עבודתו, יש להסתפק בכוונתו, האם נתכוון שבתשלומים הראשונים יקנה את החומרים, ונמצא שהוא כ'אומן' העושה בשל בעה"ב, או שכונתו שיתחיל לפרוע עבור המקח הגמור, ולעולם קודם שסיים את העבודה לא נתכוון להקנות לו את החומרים, ואז הוא 'מוכר'.

והנראה לומר דפשוט שכוונת התשלום היא עבור המוצר המוגמר, שהרי גובה התשלומים אינו מוגבל למחירי הקרן של החומרים אלא הרבה יותר מזה, וע"כ נראה שאם נאנסו החומרים, ברשות הנגר הם נאנסו ולא ברשות בעה"ב, וכשעושה עבודתו אין דינו כאומן ושכיר אלא כמוכר, וכיון שהדבר שמכר לא בא לעולם - לא

הלכתא למשיחא

שו"ת גאומ"ש

כל המועדים עתידין ליבטל

שאלה: נאמר שכל המועדים עתידין להתבטל חוץ מפורים, האם זה כפשוטו, ואם כן - איך זה יתכן?

וישאר רק העניין הרוחני שבמצווה. אמנם, בתורת החסידות מוסבר שכל המועדים עניינם המשכה וגילוי רוחני, וגילוי זה של המועדים (אותו אנו ממשיכים עכשיו) אינו תופס מקום כלל ביחס לגילוי הרוחני העצום שיאיר לעתיד לבוא ולא יורגש כלל, מלבד הגילוי שנמשך ע"י פורים שהוא גילוי אלוקי נעלה מאד שיורגש גם לעתיד, והוא (למרות האורות והגילויים שיהיו לעתיד) לא יהיה "בטל" ולא מורגש כמו האור של שאר המועדים. אך כמובן, שבפועל ממש נשמור את כל המועדים על פרטיהם ודקדוקיהם.

מקורות: מדרש משלי ט, ב. הובא ביל"ש רמז תתקמד (בשינוי לשון קצת). אסתר ט, כח. שו"ת הרשב"א ח"א סימן צג. וכן נראה שהבין דבריו במנות הלוי פרק ט' פסוק כח. ושם הקשה על זה שהוא נגד החוש. אגרת הטיל חלק הדרש ערך מועדים בפירושו הראשון. תכלת מרדכי (יפה) ויקרא כג, ב. פירוש עיון תפילה בפירושו על יוצר לפרשת זכור (מדפס בסידור אוצר התפילות) בשמו. מבוא למגילת תענית (וילנא תרפ"ה). גרי"ז עה"ת בסופו (על מג"א) ע' 112 ד"ה ונראה, בדעת הרמב"ם שמובא להלן. הרמב"ם הל' מגילה פ"ב הי"ח ובספר השיחות תש"נ (ע' 345 הערה 51). מאמר אסתר למהרש"ק פ"ט פכ"ח. ושם משמע לכאורה שכל הימים יהיו אסורים לעתיד במלאכה ולא רק הימים טובים ואכ"מ. ראה תו"א מג"א קיט, ב. אוה"ת קרח תרסא. אוה"ת פנחס א' רח. (הובאו בס' הליקוטים דא"ח ערך לעיל ע' תערב). ד"ה ליהודים היתה אורה תרכ"ו. ד"ה ליהודים תשי"ב (סה"מ פורים ע' טז ואילן). ד"ה להבין מארז"ל שם. ד"ה כל המועדים תשכ"א. התועודיות תשמ"ה ח"ג ע' 1430. ספה"ש תנשא"ח ב' ע' 686

המדרש כותב: "כל המועדים עתידין להיות בטלים וימי הפורים אינן בטלים לעולם שנאמר וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וכו'".

וצריך להבין את משמעות דברי המדרש, האם אכן יתבטלו כל שאר המועדים, והאיך מסתדר הדבר עם נצחיות התורה? המפרשים נדרשו להסביר מאמר חז"ל זה וביארו באופנים שונים:

יש שרצו לבאר שאין המדובר על עת הגאולה, שבה יתבטלו המועדים, אלא כוונת המדרש שהמועדים הללו עתידין להתבטל בזמן הגלות - אם מצד הצרות והגזירות שאומות העולם גוזרים על עם ישראל, ובעקבות כך ישנו קושי לקיים את המועדים (לבד מפורים).

יש שפרשו באופן 'רוחני' יותר: המועדים הם זכר ליציאת מצרים, ובגאולה לא תהיה שעבוד 'מצרים', וממילא תתבטל סיבת קביעת המועד.

יש שפירשו שאין כוונת המדרש 'מועדים' - לשלושת הרגלים, אלא מועדים שונים הקיימים אצל עם ישראל, כגון ימים מיוחדים הכתובים במסכת 'תענית', יום טוב שני של גלויות, או זכרון הצרות של עם ישראל בגלות - יתבטלו,

הבן שלך מגיע
תכף לגיל מצוות?
למה אתה מחכה?

אתה ובן בעצמכם תשתפו בעשיית התפילין!

הטבה
מיוחדת
ברכישת
כובע
וחליפה

פרויקט בר מצווה

מלווה את נער הבר מצווה והוריו
בחווייה עוצמתית בלתי נשכחת.

הכנה בין
ההורה לבנו
המתבגר

תרגול לימוד
המאמר
בעל-פה

קורסים
להכנה ליום
הבר מצווה

קורסים
לכל הלכות
תפילין

סיוע בבית
מלאכה
לתפילין

נרתיק
מהודר
לתפילין

פרשיות
מסופר
יר"ש

רכישת
תפילין
מהודרות

סרקו את
הבר-קוד

לפרטים חייגו
02.3011.770

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

תרומה 200%

תשפ"ה

=

השנה כל

התרומה שלכם תגיע למשפחות שבאמת צריכות החלוקה מתבצעת ע"י רבני מכון הלכה חב"ד

smlarav.co.il / 02-3011707

בנק מרכנתיל 17 | סניף 740 | חשבון 94995968
קופת הצדקה חב"ד ע"ר (נא לציין 'עבור מתנות לאביונים')

תרמו
עכשיו